

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KOZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Széchenyi-utca 45-ik szám. SZELÉNYI és TÁRSA nyomdája.
A lap megjelen minden szerdán és szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

RUTKAY MENYHÉRT.

Helyettes szerkesztő:

BUDAI JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2-50 kor.
Egyes szám ára 14 fill.

Aratás után.

Isten kegyes volt hozzánk, az év meghozta a maga áldását, „rét gyapja lenyírva“, bevégeződött az aratás. Népünk hálával tekint az ég felé, honnan az áldást várja, de a honnan jönnek a csapások is. Hazánk jövője egy évre biztosítva van.

Igen csak egy évre, mert jövőre lehet országos nagy aszály, mint volt 63-ban vagy lehet országszerte jégverés, mint három évvel ezelőtt s mi lesz akkor velünk? Más ország, melynek fejlett ipara van, ilyenkor sem esnék kétségbe, mert az ipar és kereskedelem által teremtett tőkájével kibővítheti a rossz éveket, de nekünk iparunk nincs. Mit tennénk mi egy olyan évben, mikor Isten jósága elfordulna tőlünk, hol volna az a vagyon, melyre pénzt kaphatnák, melylyel a szükséges gabnát bevásároljuk? Talán az adósságterhelte házakban vagy a terhet már nem bíró földbirtokokban? Nem, nem! ne fessük meg előre a rémképet, hanem adjunk Istennek hálát, a miért hazánk *ez idő szerint egyetlen jövedelmi forrását* tőlünk ez évben el nem zárta. S imádkozunk ezután is Arany Jánossal, hogy: „legyen is, legyen is megáldva e föld!“ ...

Hazánkban minden jövedelem a földbirtokból kerül ki, minthogy iparunk nincsen és így külkereskedelmünk se lehet. A földműves és földbirtokos osztály tehát bátran nevezhető nálunk államfentartó elemnek, mert kezdve a királyon s végezve az utzasarki kolduson, mindenkinek ez termeli a megélhetésre szükségeseket. A földbirtokos osztály érdekeinek megvédése tehát első rendű állami érdek. Mert mi lesz, ha elzüllick a magára hagyott nép, ha kivándorol innen Amerikába? Menjetek ki a határokra, nézzétek a felszántatlan földeket, azok megadják nektek erre a kérdésre a feleletet. Nem szántják azokat, mert a munkaerő kivándorol Amerikába s a benmaradott

munkásokra nagy lévén a kereslet, annyira megdrágult a napszám, hogy a földet ma már napszámossal miveltetni alig érdemes, tehát hagyják, hogy tiszta buza helyett füvet teremjen. A börziáner urak, a kik a gazdaközönség kizsákmányolására utaznak, nem gondolják meg, hogy az a kár, mely a parlagon maradt földdel a nemzeti vagyonban esik, egyszersmind az ők káruk is, mert a *nem termelt* búzán nyereszkesdni még a legnagyobb börzei lángész is képtelen.

A kormány ismeri a gazdákat fenyegető nagy válságot, tudja, hogy az adók mindenféle nemével az elviselhetlenségig meg vannak terhelve s teherviselési képességük hova-tovább csökken. Daczára mindezeknek, nincs elég bátorsága, hogy megvédje őket a spekulációtól, a kizsákmányolástól.

Csak a minap foglalkoztunk azzal az ügyes kizsákmányolási esapdával, melyet szerb buzával való manipulálásnak neveznek s kifejtettük, miért veszélyes ez a magyar buzatermelésre. Megírtuk, hogy a börzeszokások megengedik a szerb buzának a határidő üzletbe való felvételét úgy, hogy azt lebonyolításkor szokványbuza vagyis magyar buza helyett adhassák el. Ez a buza a kutyának se kell s azért a kit rászédtek vele, igyekszik veszteséggel tudatni rajta és talál is rá vevőt az eladóban, illetve a kötészinálóban, a ki nagy árlejtéssel visszaveszi, hogy azt mint alkalmas objectummal ismét lenyomja vele a magyar buza árát. Innen magyarázható, hogy daczára a világpiaczon mindenütt emelkedő buza áraknak, nálunk áresökkenés van, mert mesterségesen lenyomják azt a határidő üzlettel, a nagy gabnakereskedők ringjeivel. Szóval a magyar buza árát a papiros buza szabályozza. Ilyenformán az árképződés egészen a börze kezébe kerül, annak pedig van esze, hogy a maga malma jól öröljön. Nem lehet esodálni hát, ha az okos Németország már évekel ezelőtt eltörölte a papirbuza üzletet, nem engedve meg, hogy gazdasági

osztályát néhány ugynevezett börzenegenie kiszipolyozza.

Mert a gabnaárak képződése a gazdákra nézve éppen olyan fontos, mint maga a termelés. A hol ravaszsággal, mesterségesen lenyomják az árat, hol megfosztják a termelőt az őt illető haszontól, ott előbb-utóbb felébred a kizsákmányoltak öntudata, mert így követeli ezt a társadalom rendje.

Az aratás bevégeződött és még sem látjuk sehol a gazdák segélyére siető földművelési minisztert, ki egy rendelettel utját vágthatná a szerb buzával való üzérkedésnek. Mert Darányi ur Párizsban poharazva, jó magyar szokás szerint nagyokat iszik a gazdák egészségére, — de mikor Herr von Maximilián Falk Ofen-Pesten őt megtámadja és mint egy vásott gyermeket lehordja, — akkor a nagy férfiú pad alá bujlik. Hogy mert ő inni a magyar gazdák győzelmére s miért nem ivott a Maximilián Falk uréra és a merkantilistákéra, kik magyar pénzen élösködnek és német civilizációt terjesztenek? Igen, Darányi ur, ön nem liberalis, mert a liberalizmus a gazdaosztály kifosztogatását követeli, no meg a germanizációt!

Maximilián Falk ur volt az, ki 1880-ban német lapjában nem vett tudomást arról a lélekemelő mozgalomról, mely akkor a szepességi, délmagyarországi, bácskai és dunántuli megyékben megindult. Az erdélyi szászok ugyanis a piszok, rágalom és szemét olyan áradatát zuditották ekkor németországi lapokban hazánkra és fajunkra, milyenhez fogható a rágalomhoz szoktatott magyarság se azelőtt, se azután nem látott. És ekkor lélekemelő jelenet következett be. A magyarországi németek falvai, városai, mint egy ember állottak talpra a megrágalmazott haza és magyarság mellett. Gyűléseket tartottak, hol kinyilatkoztatták, hogy ők német nyelvük daczára is magyar honpolgárok; nem elnyomottak, de szabadok a többi szabadok között, testvérek a testvérek között; *hazaárulóknak, rágalmozóknak nyilván-*

60 cm. széles **mintázott selymek** ... 45 kr
80 " **sima nyers** ... 50 "
Valódi **angol vászon** ruhára " ... 45 "
Czérna **batisztok** ... 30 "
Cosmanosi **Levantin** ... 13, 20, 28 "

Szepességi **vászon** 1 vég ... 4- frt
Hires **Barta-vászon** ... 6- "
1 vég **jó siffon** 23 méter ... 5-65 "
Fehér franczia **pique** ... 40 kr.

Barta Fenő

női divat és vászon áruháza

MISKOLCZ

Flotir kendők, paplanok, szőnyeg, függöny- és ágyterítők igen jutányos árban vásárolhatók.

Figyelmes kiszolgálás! Női- és férfi fehérneműek. Verseny árak.

Főtűzlet: Széchenyi-u. 96. sz. — Flóktűzlet: Városháztér 5. sz. (Dunky fényirda alatt.)

nitották az erdélyi szászokat s kimondták, hogy ha Németország egykor fegyverrel támadná meg Magyarországot,ők utolsó csepp vérukig védenék azt a szabadságot, melyhez foghatót nem adhatna nekik a világon semmi más haza. A gyűlések lefolyását és a határozatokat megküldötték a Schulvereinnak, kik egyideig félrevezetőikkel, az erdélyi szászokkal szégyenkedve meg lapultak németnyelvű polgártársaink hazafiságának ez impozáns megnyilatkozása előtt. A magyar lapok egytől-egyig közölték ezeket a népgyűlési határozatokat, de miért nem közölt az ön német nyelvű lapja a sokból bár egyet, tisztelt Maximilián Falk ur? Mert nem közölt, én tudom azt, ki akkor az ön lapját nagy figyelemmel kísértém. Pedig a németnyelvű lap ekkor tehetett volna az országos szubvenzióért némi szolgálatot nekünk, hisz ő lett volna ekkor a szócső, melyen a külföld és a németiség meghallja az igazság hangját. Amde Falk ur féltette a német nyelvet attól, hogy a hazafiság hatása alatt elsorvad. Már pedig internacionális gondolkodás mellett internacionális nyelvre van szükség, főképp annak, ki ezt a földet megélési terénemnél másnak nem tekinti, mint ön és tisztelt védencei. Igen, a 81-iki népgyűlések után érezzük, hogy Falk ur a német nyelvet féltő magyar hazafi.

Ma is a honi városok neveinek elnémetesítésében egy követ fuj felekezetének nagy barátjával, Lueggerrel.

A magyar gazdák pedig ne ijedjenek meg a börzelerap revolverzéséről, hanem próbálják megvédeni a maguk érdekeit, ha Darányi urral nem, hát nélküle. Alkossanak hitelszövetkezeteket és sorakozzanak minél számosabban a gróf Károlyi Sándor zászlója alá. Következik a jövő választás és léptessenek fel agrár programmal minél több követet s a világot se szavazzanak Szemere és Lánzy-féle

érdekeik ellen dolgozó merkantilistákra. — Egy jó tanácsot azonban az agrarius urak is szíveljenek meg s ez az, hogy ne keressék a közös vámterület keretében boldogulásukat, mert miként több ízben megirtuk, a tűz vízzel könnyebben egyesíthető, mint az osztrák védvamos politika a magyar gazdák érdekeivel. Hisz többször kifejtettük már, hogy a közös vámterület védvamos politikája a világhatalomból zárja ki a magyar gabnát és kész olesó zsákmányul dobja oda az osztráknak. Egyedül a külön vámterület az, mely megfelel a magyar gazdák érdekeinek, mert a belfogyasztást az új gyárak keletkezése megnöveli, kereskedelmi szerződéseket pedig az önálló vámterület alapján mindég előnyösebben költethetünk a külfölddel, mint a közös vámterületben.

Vegyük csak a szerb buzát. Hiába tiltaná el Darányi mint szokvány buzát, mert felvinnék a börzeurak Bécsbe s ott a mi egyetlen piacunkon nyomnák le az árakat vele. Ekkor pedig megint csak ott volnánk a hol a mádi zsidó. Közös vámterület nélkül hazánknak sem ipari, sem földmívelési érdekeit nem lehet megvédeni még a legzsensialisabb államférfiaknak sem.

Közegészségügyi viszonyok Miskolczon.

II.

A talaj megfertőzése, illetőleg a szemből származó lassu és szakadatlan erjedés, felfelé megrontja a levegőt, lefelé a vizet. Már az utcák, az udvarok szűk volta is nagy baj, hisz nem áll egymagára a Nagy-leány-utca, hol két gyalogjáró ember alig fér el egymás mellett; hasonló kutyaszoritóból áll az egész Gordon és néhány főutcát ki-

véve, az egész város. A város régi előjárói óriási gondatlansággal jártak el az építkezési engedély megadásakor, de tán nem is avatkoztak azok semmibe, hanem engedték, hogy ki-ki tegye, a mit akar. Az új építkezési szabályrendelet elkészült és Miskolcz talán néhány század mulva, óriási áldozatok árán lehet csupán modern város. Tekintettel arra, hogy a hygenikus viszonyokat veszélyeztető kutyaszoritókban előbb-utóbb nagy és drága kisajátításokat kell végezni, semmi szin alatt sem szabad megengedni, hogy oda költségess pláne emeletes házakat építsenek.

A Vízköz-utczában a Szinvapartot évekkel ezelőtt a víz megrongálta s az elmosott földet szeméttel pótolták (!), odahordva töltésnek pár ezer szekér szemetet a város minden részéből. No már ez csakugyan ázsiai eljárás. Hisz annak a tenger szemétnak a lassu erjedése eltart egy századig s romlott levegőjét ugyanannyi ideig kell élvezni a környéknek. A tímár műhelyeknek is kevés keresni valója van a város kellő közepén.

A feltalaj megfertőztetése miatt kevés jó vize van a városnak s a lakosság és az építkezés sűrűsödésével hovatovább kevesebb és kevesebb lesz. Tehát vagy vízvezeték vagy ártézi kutat mielőbb. Részemről az ártézi kutat hive vagyok, minthogy az mély talajból nyeri az ő tiszta gyógyerejű vizét. Az alföld legtöbb városában az ártézi kutak s a velük kapcsolatos fürdők behozatala óta a járványos betegségek rendkívül csökkentek. Panaszkodott is e miatt nekem egy ottani orvos, ki nem látta be a maga rövid eszével, hogy a közegészségi viszonyok javulásából az orvosnak is haszna van. Elvégre, ha egy gyerek belehal kanyaróba, difteritiszbe, örökre odavan vele az orvos jövedelmi forrása. De ha 70 esztendő él, legalább is min-

TÁRCZA.

Beteg vagyok.

Beteg vagyok, barna kis lány,
Ne kérdezd, hogy mi bajom;
Hisz jól tudod, nem sokára
Rám borul a sirhalom.

A fejfámra ne írjatok,
Ne írjatok egyebet;
Itt nyugszik egy, a ki mélyen,
Nagyon mélyen szeretett.

Berecz Lajos.

Fürdőbe kell menni!

— Fürdői levelek. —

— A „Szabadság“ eredeti tárczája. —

I.

„Szegény ember sorsát boldog isten bírja.“
Sohasem gondoltam, hogy sorsom még engem is fürdőzni kényszerít.

Mikor úgy nyaranta otthon a rekkenő hőségben, a hagyományos miskolczi porban izzadva róttam a betűket az ujságra éhes olvasó közönség számára, mindig irigykedve gondoltam Forster Rezső t. kollegámra, a egy et gondol s itthagya csapot, lapot,

másnap már hol a Kárpátok alján, hol pedig az Adria kék hullámaiban mosogatja gyenge tagjait. De ma már nem irigylem Forster Rezső barátomat. Mióta orvosom határozottan kijelentette: „Karlsbadba kell menni“; azóta oly mélabus hangulat vett rajtam erőt, hogy ki sem mondhatom. Azóta nem irigylem azokat, a kiknek fürdőbe kell menni.

A t. olvasó közönség soraiban bizonyára számosan vannak olyanok, a kiknek az orvosok ugyanezt már megmondták. Ugyan kérem, amikor önöknek először mondták: „Karlsbadba kell menni“! vajjon mit éreztek akkor? Azt érezték-e, a mit én éreztem? Persze, önöknek — hogy erre a kérdésre feleletet adhassanak — tudniok kell: mit éreztem én? . . . Hát elmondom.

Azt éreztem, hogy vége mindennek! Az ember él ugyan, élélhet az emberi kor legvégső határáig is, de a mi élvezetet, gyönyörűséget nyújt az életben, annak immár vége van! Örökre vége van! A gyomorba-jos ember életét két korszakra lehet osztani: Karlsbad előtti és Karlsbad utáni korszakra. A Karlsbad előtti élet szép és gyönyörűség. Szabad minden! Nincs semmi korlát az élvezetben. Térdig járhat az rózsában. Két kézzel szaggathatod a gyönyörűség vi-

rágait. Eheted, ihatod ami szemednek, szádnak tetszik.

A Karlsbad utáni élet csupa nyomorúság. Nem szabad semmi! Ha ezt a keserves életet nyújtani akarod, tartózkodnod kell mindentől, ami jó. Vigyázni kell minden betevő falatodra, hogy meg ne rontsa gyenge gyomrod. Szigorú mértéket kell tartanod ételben, italban; mert máskülönben mielőbb elvisz a sárgalábu halál. Szóval a Karlsbad utáni élet már nem is élet, csak keserves kinlódás.

Ilyen érzelmek között indultam Karlsbadba, hogy megrongált gyomromat kireparáljam.

Utazásomról mit irjak? Leghelyesebb volna semmit sem írni, mert az utleírások rendszerint nagyon unalmasak. Az ember felül a vonatra s a zakatoló gőzmozdony viszi az embert erdőn, mezőn, hegyen, völgyön keresztül, a merre csak akarja. Mi azonban dr. Halász Sándor és Szikszay Ferencz barátommal és nejével Bécs városában pár napi pihenőt tartottunk. Ottani tartózkodásunk éppen vasárnapra esett. Sorba jártuk délelőtt a templomokat. Megnéztük az István-templomot, a fogadalmi templomot és a Károly-templomot. Ezek mind szebbek és nagyobbak a miskolczi Kossuth-utczai tem-

den tíz évben kétszer kell orvos neki. Az ártézi kut tehát kiszámíthatlan haszonnal járna városunkra, de a míg csak lapunk főszerkesztője biztat bennünket, hogy ő a pénzügyi oldalát fedezi, addig nem kapunk rá vállalkozót. Majd ha a polgármester kezei között lesz a *lételeményezett pénz*, akkor igen; de sajnos, hozomra senki sem megy bele ártézi kut furásába.

Városunknak van kitűnően berendezett fürdője. Hibának tartjuk azonban, hogy a fürdőigazgatóság a személyzet fizetését a „trinkgeldre“ utalja s e miatt gyakran változik a személyzet, valamint hiba az is, hogy az uszoda méregdrága.

A legnagyobb közegészségügyi veszély városunkra mégis a Kőporos és a város más részein hovatovább mindjobban szaporodó barlang, vagy pinczelakások. A bortermelés csökkenése folytán elértéktelenedett pinczék pár forintért a tulajdonosok eladják, szegény emberek megveszik és beköltöznek a pinczébe vagy építenek házat, jobban mondva odut, melynek nincs vagy alig pár négyszögöl az udvara s mely kiáltó ellentétben áll mindentéle egészségügyi követelménnyel. Illemhelynek a domboldalát használják, valamint személerakónak is, mely utóbbiból óriás halmazok képződtek az utcák szélén, a házak előtt. Ne adja Isten, de egy nagyobb kolera vagy pestises járvány alkalmával ezek a városvégi *személtvárosrészek* olyan óriási akadályokat gördítenének a járvány megszüntetése elé, melylyel megküzdeni merő lehetetlen lenne.

És ezek a személtvárosrészek napjainkban is hovatovább egyre szaporodnak. Hisz alig pár éve, hogy az Ágazat-felé vezető úton, túl a Lukács kapitány házán egy egész sor épült. A terjeszkedés rohamos az Avason is, ugyanarra, hogy maholnap megfertőzi en-

nek felséges levegőjét. Eltekintve attól, hogy ezek a pinczelakások a köz- és vagyonsbiztonságra sem kedvezők — megbocsáthatatlan hiba, hogy további terjeszkedésük ellen semmi, de éppen semmi lépést nem tesz a város.

A mívelt nyugaton már régen tisztában vannak azzal, hogy a midőn a szegényebb néposztály egészségügyi viszonyait ápolják, ugyanakkor a vagyonos osztály egészségét is védik. Mert a míg a városban, hogy úgy szóljunk *fertőzési góczpontok vannak*, addig a város egészséges nem lehet. Nem lehet azért, mert a vagyonosabb néposztály hermetizálja nem zárkozhatik el a fertőzött városrész szegényeitől. Azok nekünk fát vágnak, mosnak, a piacon árulnak s lehetetlen, hogy ne érintkezzenek a kilincsekkel. Már pedig ha érintkeznek, terjesztik a ragályt is s ha Miskolc nem tud megszabadulni véglegesen a fertőző betegségektől, oka az, mert a külvárosok egészségügyi viszonyaival nem törődünk.

Igaz ugyan, hogy más városokban is látunk hasonló jelenséget, pl. Kolozsvárnak szintén megvan a maga személtvárosrésze, az ugynevezett Fellegvárban, melynek lakosságát a 93-iki cholera alkalmával iszonyuan megtizedelte a ragály s honnan csak óriási erőfeszítéssel és költség árán lehetett a veszedelmet kirtani. Ám egy város nem nézheti és nem utánozhatja azt, a mi másban foggyatékos, de magának kell arra törekedni, hogy a jobbnak példájaként állítsák a maradi városok elé. Csakhogy Miskolcot ilyen szempontokból nem egyhamar keresik fel a haladni akarók.

Lám az angolok egész másképp gondolkodnak. Ők számot vetnek azzal a körülménnyel, hogy ha a munkásoknak megfelelő egészséges lakásokat építenek, az nekik megtérül abban, hogy kevesebb lesz az egyes gazdagabb családok közt

a fertőzött beteg, kevesebbet kell a városnak költeni ragályos betegségek megelőzésére és leküzdésére. Számtalan város van ott, mely saját költségén épített egészséges, olcsó munkáslakásokat s a tapasztalás bebizonyította, hogy ez a számítás a humanizmus követelményeit egyesíti a józan önzéssel.

Csakhogy mi Magyarországon vagyunk, hol az ilyen eszmékre nem értek meg még az agyvelők, hol a szegényebb néposztály sorsával, valljuk meg, nem sokat törődünk. Nem is csoda. Ilyen aristokratikus népnél, milyenek mi vagyunk, éles határok vannak a nemzet egyes rétegei között, hiányzik az összetartás érzete. Hisz minket az alsóbb néposztály sorsa, jóllehet azok is magyarok, alig érdekel jobban, mint a kínai kuliké.

Sok és nehéz feladatok várnak e város közegészségügyi viszonyainak javítása körül a hatóságra. Csakhogy ezeknek a feladatoknak a megoldására pénz kell, még pedig sok pénz. Szídhajjuk itt amagisztratust jobbra-balra, de az mind nem javít a helyzeten mindaddig, míg magában a közönségben hiányzik a közszükség érzete a higienikus viszonyok javítása iránt. Ha a zsebünket befogva oda kiáltjuk a haladni akaróknak, hogy: vitam et sanguinem, sed non avem, akkor legjobb lesz, ha keleti fatalizmussal belenyugszunk helyzetünkbe és örökre lemondunk arról, hogy a közegészségügyi viszonyok városunkban valaha megjavuljanak.

(Vége.)

Az olasz király meggyilkoltatása.

Ne irigyeljétek az uralkodók sorsát, mert nincs mit irigyelni rajta, nem boldogok ők, a miért gazdagok és hatalmasok. — A földi javaknak azok a járulékaik, melyek királyoknak osztályrészt jutnak nem tesznek

plomnál; ezekben az orgonák is sokkal jobbak, mint a melyiken én már huszonnégy év óta kinlódom. (No de bennünket is majd megáld az isten rövid időn egy jó orgonával! . . .) Délután kimentünk a Práterba. Felültünk az óriás-kerekre s hetvenöt méter magasságból lenéztük az egész reneteg császárvárost. Ott a magasságban eszembe jutott, hogy ime ebből a rettenetes kőhalmazból származik hazánkra több, mint háromszáz év óta minden baj, nyomoruság és szerencsétlenség!

Végignéztük a Práter összes mulatóhelyeit és komédiáit. Egyszer csak látom, hogy egy helyen a világ legnagyobb emberét mutogatják.

— No, Sándor! szóltam Halász barátomhoz, ezzel meg kell mérkőznöd.

Dr. Halász Sándor hajlandónak mutatkozott s mentünk egyenesen a bódéhoz. A kikialtó német, a mint Sándor barátomat meglátta, kissé megilletődött, a közönség is észrevette a dolgot s látván, hogy itt is érdekes jelenet készül, seregestül vonult be utánunk a bódéba. Odabent aztán kevés idő múlva kijött az óriás. Szeme rögtön dr. Halász Sándoron akadt meg, mint a ki jó magasan kiemelkedett a publikum sorából és a német . . . mosolygott. Sándor bará-

tunk pedig minden teketória nélkül mellé lépett. A német valami három hüvelykkel lehetett magasabb, de ezt a kevés külömbiséget alighanem a rendkívül magas czípőjével pótolta ki, mely igen gyanus alakú és kinézésű volt. Érdekes jelenet volt, a mint ez a két nagy alak egymással mosolyogva beszélgetett. Mi pedig csak a hónuk alatt járva-keelve adtunk tetszésünknek kifejezést. Ez a multság megért 10 krt.

Délután Schönbrunnba, a császár kerti lakóhelyére mentünk ki. Ez a nagyterjedelmű liget a császár kastélyától föl a gloriéttig, remek látványt nyújt. Nem hiába, hogy a császáré ez a kert, de ennél szebbet aligha lehet látni a föld kerekégén. A rend és tisztaság szinte elbűvöli az embert, a kertészeti ügyességnek és tudománynak netovábbját látjuk itt. Igen, itt a fák, füvek és növények szinte parancsszóra nőnek. Egyik fű nem magasabb a másiknál. Ha valamelyik nagyobbra akar nőni a többinél, levágják. A sétány melletti fák nem nőhetnek szabadon. Ha valamelyik fa az utra bocsátja ki ágait, azonnal lenyesik a rakoncziatlankodó faágat, hogy a messze elnyúló lombokból idomított zöld fal szabályos vonalába beilleszkedjék. Ezeket a fákat szemlélve, a mi nagyfejű politikusaink, a mi előkelő

államférfiaink jutottak eszembe, a kiket itt vagy a Burgban éppen így idomítanak és illesztenek be a császári akarat és parancs szabályos vonalába a politikai kertészek és idomítók. A kastélyban egy lóidomítóval is találkoztunk, a ki magyar születésű osztrák, de még jól beszél magyarul. Ez az ur — mert ur, van annyi fizetése, mint Miskolczon a polgármesternek — a császár háttas lovait idomítja, tanítja és a császár kíséretében mindenütt jelen van. Nagyon örült, hogy velünk találkozhatott. Megmutatta a császári ház istállóját, az összes háttas lovakat. Nem sokat értek a lovakhoz. Annyit láttam, hogy szép állatok és igen jó karban tartják őket. Sokkal jobb dolguk van ezeknek a lovaknak, mint sok szegény magyar embernek. Mikor aztán a lovakat végig szemléltük, Trautman ur — így hívják a derék lóoktatót — ott az istálló vendéglőjében valódi magyar vendégszeretettel megtraktált bennünket.

*

Sokat irhanték még a bécsi élményekről, de az olvasó közönség — azt hiszem — Karlsbadról szeretne már valamit tudni.

Menjünk tehát Karlsbadba!

De erről majd jövő alkalommal ír

Ruttkay Menyhért.

boldoggá senkit, mint a hogy nem is tehetnek. Nagy, majdnem korlátlan hatalom az övék, és még sem elég arra, hogy biztosítsa számukra bár az életet. Az arany középszer névtelenjei, kik nap nap után örlik le egyhangu munkával az életet, kik nem élnek folytonos rettegésben, kiknek gyarlóságait, hibáit nem látja minden szem. százszorta boldogabbak, mint a csárok és császárok. Nem jó állás az uralkodóké, hisz a pusztító villám is a magasan álló tárgyakba csap legelőször.

Igy volt ez Umberto olasz királyal is. Népét szerető, alkotmányos uralkodó volt ő, kit nagy oka volt szeretni népének, mert hiszen állandóan ott lakott közöttük s népe nemzeti törekvéseinek nemcsak kerékkötője nem volt, de összeforrt saját vágya az olaszokéval. S daczára ennek, egy olasz ember oltotta ki az ő életét.

Umberto alkotmányos, szelid lelkű uralkodó és ember volt a trónon is, menten előítéletektől és gögtől. Nagylelkűségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy megkegyelmezett egyik merénylőnek, ki karját emelte ellene. Volt szive s abban volt nemes lélek, de mindhiába. A merénylő rombolni akar és nem nézi kire, csak azt, hogy mire emeli fel gyilkoló fegyverét.

A köztársasági áramlat már az atyja, Viktor Emánuel alatt igen erős volt Olaszországban, hisz tudjuk, hogy maga az olasz egység megteremtője, Garibaldi, nemcsak republikánus, de szocialista is volt. A száműzött nagy republikánus Mazzini pedig élete utolsó perczéig izzó tüzet hányt a trónra. Ilyen körülmények között érezni kellett Viktor Emánuelnek, hogy fia talpa alatt a trón nem lesz elég szilárd, s ezért mondá egy alkalommal neki: „*fiam, ha nem lehetsz a szabad olasz nép királya, légy akkor első polgára*“. Az apa tanácsolta fiának, hogy halatja az olasz nép hangulatát, szálljon le a trónról és legyen a köztársaság elnökévé. Nem teljesítette apja kívánságát, inkább szemébe nézett a veszélylyel és elnyomta a köztársasági áramot s életével kellett lakolni érte.

A merényletet vasárnap este 10 óra 45 perczkor Monzában követte el egy Angelo Bessi nevű toszkánai olasz, ki négy lövést tett a kocsijába felülni akaró uralkodóra, melyből három lövés talált és egy golyó szíven találta. A merénylő nyíltan beismert, hogy republikánus és anarchista, s tettét nem is tagadta.

Az olasz népet rendkívül lesújtotta a király halálának híre. Kicsiben mult, hogy a merénylőt meg nem lynchelték.

A leendő olasz király, a 31 éves III. Viktor Emánuel, ki veje Nikita montenegrói fejedelemnek, Pyreusban, Athén kikötőjében értesült a szörnyű csapásról. Mint mondják, nem valami népszerű ember az országában.

Annyi bizonyos, hogy az új királynak sem lesz a trónja rózsákkal hintve, de annál több lesz benne a tövis. Mert az egész Olaszország tele van republikánus elemekkel, hisz alig egy éve, hogy Milánóban a republikánusok fellázdáltak s ez alkalommal a katonaságot is meg kellett tizedelni, mert nem akartak a lázadókra löni.

Olaszország gazdaságilag rendkívül gyarló lábón áll, a miben nagy része van a szerencsétlen abessinjai kalandnak, de még

inkább annak a katonai túlköltekezésnek, melyet a hármass szövetség barátsága akasztott a nyakába. Ez a katonai túlköltekezés sodorta az olaszokat szegénységbe és jórészt ez az oka a szocializmus és anarchis terjedésének is, mely sehol sem oly nagy mérvű, mint az olaszok között. Hozzájárul a szocializmus terjedéséhez Olaszország túlnépessége, melyet nem képes lecsapolni az Argentiniába, déli Braziliába s az egyesült államok déli részébe való folytonos kivándorlás sem. A mostani merénylő szintén Amerikából jött haza, tisztán azzal a czéllal, hogy tettét végrehajtsa.

Olaszország földrajzilag annyira egységes, hogy terjeszkednie jóformán e miatt sem lehetne. Máshol is nagy nemzetgazdasági és politikai válságoknak lesz szülője előbb-utóbb a nagy hadsereg, ám az elszegényedett Olaszország már most nem győzi a hármass szövetségnek és a katonáknak hozott órási áldozatokat. Tudjuk, hogy az olasz nemzetben erős párt van, mely ellenzi a hármass szövetséget s nem hajlandó a nagyhatalmi állás hóbortjáért a nemzeti jólét feláldozására. Valószí. ü, hogy az új uralkodó ehhez a párthoz csatlakozik, leszereli a mértéktelen katonai költekezést s ez egyetlen tettével jólétet biztosít a népnek, minthogy az improductiv munkaerőket vele felszabadítja. E mellett a katonaságra fordított összegekből majd jut aztán a mindig éhesen maradt olasz kulturának is, miből szintén nagy haszna lesz az országnak.

A jövő az olyan uralkodóházaké, kik nem tultengő s az ország minden vagyonát felémészítő hadseregekben keresik a dinasztia fennmaradását, kik nem törekednek kühödítésre, de a nemzet műveltségét és belső erejét fejlesztik, kik országuk jóléteért minél kevesebb kiváltság élvezete mellett minél többet dolgoznak. Mert a népek meglátják a velük és értük végzett munkát és hálaadás lesznek érte. Mátyás király a világ minden anarchistája daczára is éppen olyan teljes biztonságban járna ma a szőlőhegyen kapáló parasztok között, mint járt hajdanában.

Magyar ipar.

Minapi cikkemben a férfi ruha kérdését tettem szövé s a posztó beszerzésre, ruha-készítésre adtam egy pár gyakorlati tanácsot. Főképp azért kezdtem ezen, mert kész ruháért vándorol tőlünk megszámlálhatlan millió a külföldre.

Kimutattam ebben a cikkemben, hogy kitünő posztóból, helyben készítve elég jutányosan honi kelméből jó ruhát kaphatunk s egyben rámutattam néhány kereskedőre, kik tartják a brassói szövétet.

Az eredmény nem is maradt el. Miként utólag hallottam, a szitok és gyanúsítás olyan árja zudult ezért reám, mely ritkítja párpát. Meg van vesztegetve a gyáraktól, a kereskedőtől, azért „ugat a kutya“, hangzott másnap nyílt utcán mögöttem, a mint egy kereskedés előtt elhaladtam. A Seper kávéházban pedig nagy köpések mellett dühösen tárgyalták a dolgot, hol egy barátomnak kellett védelmemre kelni, ki ellen a pártfogásáért annyira felbőszültek, hogy jobbnak látta elinálni, mielőtt inzultálnak. Lám, ezt eredményezi árva fejünkre, ha hazánk érdekeiért kezünkbe tollat fogni merészelünk.

Ám az ilyenek se meg nem ijesztenek, se szándékintól el nem térítenek engemet. S

újólaj kijelentem ezen a helyen, hogy haladok tovább a magam útján, mert hát „a karaván halad, a kutya ugat!“ Punctum. Wie der Schelm, so dent er, Punctum! Nem azt nézem, hogy mit mond, de hogy ki mondja? Punctum. De meg nem rettenek azoktól, kiknek se esze, se hazafisága, se tisztessége, kik csak a szidalmakat szórják előkelő pazarsággal, minden egyébben pedig közönségesek. Azoknak az uraknak sok mindenfélére lehetnek kvalifikációja, csak éppen arra nem, hogy becsületbeli dolgokban mások fölött ítéletet mondjanak.

Avagy talán abban találnak sértést, hogy kiírtam, miszerint vannak kereskedők, kik a vételárnak három, sőt négyesét is elkérlik a vevőtől s kiknek üzleti alapja ennél fogva nem szolid? Édes Istenem, hát ez nem igaz? Tessék csak tisztelt urak szolidabb alapokra helyezkedni, mert mondom és ezerszer mondom, hogy ki 18 forintot kér egy kabátért s a végén odaadja 8 forintért, az aligha áll tisztességes bázison. Hogyan van pl. az, hogy Kassán minden kereskedésben kiírva látjuk: „Szabott ár, nincs alku!“ s ugyanekkor nálunk az egész városban alig van kereskedés, hol szabott ár volna, de mindenütt divik a szertelen alku, úgy, hogy a ki cigánykodni nem tud, alkuadni nem szeret, menthetlenül becsapják. A tapasztalás pedig azt bizonyítja, hogy a kassai üzletek szolidak s ez nem is lehet más-kép, mert szabott ár mellett a kereskedő megállapítja az őt jogosan megillető perzentet s abból aztán nem enged, egyszerűen azért, mert nem tud engedni. Ám nálunk a vevő közönség is hibás, mert a világért be nem menne olyan boltba, hol nem alkuszna. Ellenkezőleg, a hol legjobban alkuszna, tehát legjobban becsapják, oda siet mint madár a lépvesszőre.

Ezen nagy vargabetű után a magyar ipar árva mezejére visszatérve, megrovási kalandba veszem azt a helybeli posztókereskedőt, ki egy helybeli árvaszéki hivatalnoknak leszólta a magyar posztót és a magyar gyártmányt silánynak mondotta. Ő igenis silány, de ez a gyártmány nem. Vagy tartsa az a kereskedő a gyártmányt s akkor ajánlja, vagy ne tartsa. Ám azt mondani, hogy: „tartom, de nem ajánlom!“ nem járja. Persze jó uram, ezen nem lehet annyit nyerni, mint a brünni silányságon s ezért nem ajánlja ön. Várjon csak, alakuljon meg a védegyelet, akkor mi sem ajánljuk senki-nek az ön boltját, a mi aligha keservebben nem esik önnek, mint az ön leszólása a magyar gyártmánynak.

Tisztelt kereskedő urak! Ez az iparpártolási mozgalom már régen tart s mi látni szeretnők a kereskedőkre tett hatását. Önök egy része rossz néven vette, hogy mi nevet irtunk ki s ezekhez utaltuk a közönséget, de mi mást nem tehattünk, miután nem tudatták velünk, hogy miféle magyar gyártmányok kaphatók önöknek. Mert hát hihetőleg önök nagy részénél nem kapható semmi.

Hogy tehát jövőre hasonló panaszra és a megvesztegetés vádjára okot ne adjunk, ezennel mi szólítjuk fel önöket, hogy **pénteken délig kivétel nélkül minden helybeli kereskedő a gyár pontos megnevezése mellett küldje be, hogy miféle honi iparcikkek kaphatók nála. Mi ezt a lapunkban nyilvánosságra hozzuk és így Önök ingyen reklámhoz jutnak, mi pedig célt érünk, megtudjuk, hogy kihez kell fordulnunk, ha magyar árut akarunk vásárolni.**

Félünk azonban előre is, hogy a szombati számunkban e czélra fentartott helyet önök minél kisebb mértékben lesznek képesek igénybe venni.

UJDONSÁGOK.

— **A polgármester szabadsága.** *Soltész Nagy* Kálmán kir. tan. polgármester e hó 5-én kezdi meg szabadság idejét, mely idő alatt teendőit Pallaghy Béla városi első tanácsos végzi.

— **Kinevezés.** Az egri érsekség *Rész Kálmán* mező-kövesdi plébánost egri káplánná nevezte ki.

— **Kinevezés.** *Putzer* Antal honvéd-főhadnagyot pénzügybiztossá nevezte ki a mező-kövesdi pénzügyi biztossághoz, a pénzügy-miniszter.

— **Hivatal átadás.** *Déván* Ottó kir. ügyész ma adta át hivatalát dr. *Somossy* András kir. alügyésznek, ki az új kir. ügyész kinevezéig az ügyészi teendőket fogja végezni. — Dél előtt 11 órakor vett búcsút a távozó kir. ügyész kartársaitól, a hivatalnokoktól s a fogházöröktől. *Déván* Ottó e hó 8-án utazik új állomás helyére, Pécsre.

— **A miskolczi kir. ügyészi állásra,** mely áthelyezés folytán üresedett meg, eddigelő pályáznak: *Bulyovszky* Gusztáv kir. törvényszéki bíró, dr. *Zelenka* Lajos budapesti kir. táblai tanácsjegyző és dr. *Váradi* Sándor budapesti kir. alügyész.

— **Inspiciális.** Szentmihályi *Clair* Gyula honvéd-altábornagy, kerületi parancsnok két napon át városunkban időzött az itteni honvédsapatok inspicziálása végett.

— **Eljegyzés.** *Murányi* István Diósgyőrből eljegyezte *Jelinek* Gizike kisasszonyt Mágocsról (Csongrádmegye).

— **Lelkész-értekezlet.** A borsodi ref. egyházmegye lelkészi kara értekezletét augusztus 16-án tartja meg Edelenyben *Vadászy* Pál esperes elnöke alatt. A gyűlésre szóló meghívók már szétküldettek.

— **Tanító-egyleti közgyűlés.** A felső-borsodi ref. tanítói nagy gyűlést augusztus hó 1-én tartják meg. A tanácsbírák nyugdíj-revizioról *Göőcz* Ferencz tart felolvasást ez alkalommal.

— **Halálozás.** Általános és mély részvételt keltett városunkban *Martin* Józsefnek, a miskolczi Takarékpénztár főkönyvelőjének korai elhunytá, kit az élet aranykorszakában, 32 éves korában ragadott el szeretteinek és tisztelőinek köréből a kaszás csontaugyal. Elhunytá érzékeny veszteséget jelent a Takarékpénztárnak, melynek kötelességtudó, lelkiismeretes és aranyjelleme hivatálnoka s társas életünknek, melynek előző ékeken modoru, buzgólkodó tagja volt. Az oly korán elköltözött férfi temetése tegnap délután ment végbe óriási részvét mellett. Végtisztességén megjelent: a helyőrség tisztikara *Bittner* Vilmos altábornagy vezetése alatt, a Takarékpénztár igazgatósága és hivatalnoki kara, élén *Csáthy Szabó* István vezérigazgatóval, a Nemzeti Kaszinó, a városi képviselőtestület, a tüzoltó-egylet s az összes pénzügyintézetek küldöttségei s igen sokan társadalmi és közéletünk tagjainak sorából. A temetési szertartást *Blazsejovszky* Ferencz apátplébános végezte fényes segédlettel. Az elhunytat az ág. ev. családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. A család által kiadott gyászjelentés így hangzik:

Alólírottak úgy a magok, valamint az összes rokonság nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik forró szeretett gyermeke, testvérük, sógoruk és nagybátyjuk *Martin* Józsefnek, a Miskolczi Takarékpénztár főkönyvelőjének f. hó 29-én éjjeli 10¹/₂ órakor, virágzó életének 32-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak, hült, tetemei

folyó hó 31-én d. u. 5 órakor fognak a Csabai kapu 8. számú gyászházából, a róm. kath. egyház szertartásai szerint az ág. ev. sírkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise a meghalt lelke üdvéért augusztus hó 1-én reggel 8 órakor fog az Egek Urának bemutatni. Kelt Miskolcz, 1900. július 30-án. Özv. *Juhász* Pálné szül. *Schwarz* Valeria, mint édesanya. *Martin* Károly, *Mares* Lászlóné szül. *Martin* Irma, *Martin* Iván, *Farkas* Sándorné, szül. *Martin* Valeria mint testvérei. *Mares* László, *Farkas* Sándor mint sógorai. *Mares* Margitka, *Pista*, *Laczkika*, *Farkas* Valerka és *Sándorka* mint unokaöccsei és hugai. Áldás és béke lengjen drága porai felett! — A takarékpénztár igazgatósága és tisztikara külön gyászjelentést adott ki.

— **A Magyarországi Kárpátgyűlés** központi választmánya 1900. évi augusztus hó 5-én d. e. fél 10 órakor Ó-Tátrafüreden tartja meg XXVII. évi rendes közgyűlését.

— **Fegyelmi ügy.** Dr. *Tarnay* Gyula alispán minthogy 8 hónappal ezelőtt hivatalos vizsgálatot tartott Miskolcz városánál és a marhalevél (passus) kezelésénél nagyobb mérvű szabálytalanságot és visszaélést konstataált s ennek folyamánaként *Szikszy* Ferencz városi hivatalnokot és *Hubinszky* Ferencz inokot állásuktól felfüggesztette s fegyelmi vizsgálatot rendelt el, melynek foganatosításával *Bottlik* József vármegyei aljegyzőt bizta meg. A fegyelmi vizsgálatot, mely igen komplikált volt egész lefolyásában és sok munkaidőt vett igénybe — *Bottlik* József erélyesen vezette hónapokon át s a vizsgálat eredményéhez képest dr. *Tarnay* Gyula alispán, mint elsőfokú hatóság úgy *Szikszy* Ferenczre, mint *Hubinszky* Ferenczre *hivatalvesztéssel* sújtotta s a hiányzó 650 forint megtérítésére kötelezte. — Felelősség folytán e fegyelmi ügygyel a mult napokban foglalkozott Borsodvármegye fegyelmi választmánya s beható tanácskozás útján részben megváltoztatta az elsőfokú ítélet s *Szikszy* Ferencz *hivatalvesztés* büntetését hatályon kívül helyezve, csupán 200 korona pénzbírságra ítélte hivatali szabálytalanság címén, ellenben *Hubinszky* Ferencz büntetését *jóváhagyta*. A fegyelmi választmány határozatát *Szikszy* is, *Hubinszky* is megfélembtették a belügyminiszterhez.

— **A F. M. K. E. évi nagygyűlése.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, az ország legrégebbi és legtevékenyebb kultur-egyesülete, augusztus 28-án tartja meg ez évi nagygyűlését Zólyomban, a Felvidék egyik leginkább magyarosodó városában. Zólyom város közönsége máris nagyban készülődik, hogy ezt a napot a felvidéki magyarság ünnepévé avassa. — Vendégeül hívja az egész magyar kormányt és sajtót, hogy tanuja és részese legyen a magyar állameszme erejének és hódításainak a Felvidéken. Ott lesz Felső-Magyarország intelligenciájának és népének színe-java, hogy ünnepies bizonyosságát adja, milyen nagy eredményeket ért el a F. M. K. E. tizennyolc éves hazafias munkálkodásával. Az elnökség ebből az alkalomból felhívja az egyesület tagjait, akik a nagygyűlésen résztvenni kívánnak, hogy e szándékukat az egyesület központi titkári hivatalánál (Nyitra) mielőbb jelentsék be, hogy megfelelő elszállásolásukról még idejében gondoskodhassék. Az egyesület tagjainak a kereskedelmi miniszter, a nagygyűlés idejére, kedvezményes vasúti jegyeket bocsát rendelkezésére.

— **Elérkezett az idő . . .** A pénzügyminiszter erélyes hangú rendeletben tudatja a városokkal, hogy sok az adóhátralék s ez nincs rendben. Sokan még a mult évről se fizették be az adót, az idénről pláne nem. Miután az aratás megtörtént s a terméseket most adják el, a miniszter kijelenti, hogy az adóhátralékok behajtására elérkezett az idő. A végrehajtások, intések sürgősen foganato-

sítandók s a hátralékok behajtandók. A felelősséget is hangsúlyozza a pénzügyminiszter, a ki szeptemberben minden pénzügyigazgatósághoz egy miniszteri számvevőt küld ki, hogy az megnézze, miként tettek e rendeletének eleget. Szóval megperdül a dob, a licitáció megkezdődik. Elérkezett az idő . . .

— **A lejtőn.** *Mihalenkó* Mária tizenöt éves ugyan, de már annyi lopást és csalást követett el, hogy nyolcszor volt lakója a fegyháznak. A helyett hogy javult volna és tisztességes foglalkozás után nézett volna, valahányszor szabadlábra került, haladt tovább a romlás útján, csavargott mindenfelé. Legutóbb özv. *Egri* Istvánné kofát károsította meg. Behatolt annak a pinczéjébe s élelmiszereket, nagymennyiségű tojást emelt el, majd pedig *Csorba* Jánosné konyháját tisztelte meg s mialatt az asszony a szobában foglalatzkodott, elvitte a ruháit. Most újból elfogták s egy darabig ismét a fegyház lakója lesz — kilenczedszer. Elég szép rekord egy tizenöt éves leánynál . . .

— **Szerződötetés.** *Szarvassy* Ilona drámai szende és társalgási színésznő, ki három éven át a Magyar Színház tagja volt, ez évi októbertől *Csóka* Sándor színigazgató a miskolczi színházhoz szerződötette.

— **A magán kerékpárosok versenye** vasárnap délután ment végbe a csabai országton nagyszámu közönség jelenlétében. A három óráig tartó verseny lefolyása és eredménye a következő:

I. **Főverseny.** Távolság 30 klm. Részt vettek négyen. 1. Nagy Sándor Bpest. 2. Gáspár Lajos Miskolcz. 3. Kiss Sámuel Diósgyőr-vasgyár. 4. Jankovszki János Eger. — Indulás 3 óra. I-ső Nagy Sándor Bpest. (55'01) 1 ezüst érem és egy tiszteletdíj. II-ik Gáspár Lajos Miskolcz (55'40) 1 tiszteletdíj. III-ik Jankovszki János (60'03) 1 tiszteletdíj. II. **Haladók versenye.** Távolság 10 klm. Részt vettek kilenczen. 1. Pollák Gyula, 2. Huska Vilmos, 3. Sárosi Renée, 4. Barna Lajos, 5. Pfeifer János Diósgyőr, 6. Ankovics Mihály, 7. Lehmann Gusztáv Debreczen, 8. Merkl Béla, 9. Zsolczai Béla. Indulás 4 óra 8 perc. I-ső Lehmann Gusztáv Debreczen (19'06) 1 bronz érem, 1 t. díj. II-ik Merkl Béla Miskolcz (19'08) 1 tiszteletdíj. III-ik Huska Vilmos Miskolcz (19'10) 1 t. díj. III. **Kezdők versenye.** Távolság 5 kilométer. Részt vettek tizen. 1. Rósenberg Béla, 2. Rósenberg Sándor, 3. Krausz Dezső, 4. Barna Lajos, 5. Székely Győző Diósgyőr-Vasgyár, 6. Osvald János, 7. Korányi Árpád, 8. Fekete Aladár, 9. Barna Ernő Bpest, 10. Pollák Gyula. Indulás 4 óra 35 perc. I-ső Osvald János Miskolcz (8) 1 bronzérem és 1 t. díj, II-ik Korányi Árpád (8'05) 1 t. díj. III. Székely Győző Diósgyőr-Vasgyár (8'09) 1 t. díj.

— Este 8 órakor a Budapest szállóban 40 terítékű bankett volt, amelyen a győzteseknek az érmeiket és tiszteletdíjakat is kiosztották. — A lakema, melynek kitűnő fogásai Pfeining jeles magyaros konyháját dícsérik, késő esti órákig tartott.

— **Tűzeset.** Vasárnap éjjel 12 órakor tűz volt az Alsó-Gordon felső részén, a hol egyik közben egy régi alacsony, száraz zsindelyes épület gyuladt ki s mikorra a tüzoltóság megérkezett, le is égett egészen. — Szerencsére magányosan álló épület volt s így a tűz tovaterjedését nem nagy erőfeszítésbe került megakadályozni a szélszemes időben.

— **Tömeges kitérés.** Erzsébetfalván 150 zsidó család készül kitérni hitéből, mert szegénységük folytán nem képesek megfizetni a nagy hitközségi adót. Különben ez a nyavalya Miskolczon is uralkodik, itt is hallatlan magas a hitközségi adó, amit a szegényebb sorsu zsidó család csak a legnagyobb erőfeszítéssel képes megfizetni.

— **Tolvaj szolgál.** *Lang* Gyula lakatos *Dunky* Kálmán fényképésznél mint szolgálta volt alkalmazásban. Valahonnan szerzett egy

olyan kulcsot, melylyel gazdája fiókját ki nyithatta s onnan apránként 200 koronát emelt el. Végre is rajtavesztett a tolvajláson s elfogták. 28 frtot megtaláltak nála, a többit elköltötte. Most a rendőrség börtönében hűsöl.

— **Ne igyunk olasz bort.** Elrettentő az a kimutatás, a mit Fiuméből összeállítottak, mily óriási mennyiségű olasz bor kerül hozzánk, e bortermelő országba és annak mily aránya hamis bor. Az ottani borellenőrző-bizottság jelentése szerint ugyanis 1893. óta csak Fiumén keresztül több, mint félmillió hektoliter hamisított bor szállított Magyarországra. Ez egy teljesen megbízható tudósítás, melyet igazol az is, hogy a midőn az olasz bortermő helyeken a bor hektoliterje 24 korona volt, ugyanakkor Fiumében 16—18 koronájával lehetett olasz bort venni. Ennek oka, hogy Fiumében nincs borvizsgáló-bizottság, hanem Budapestre kell küldeni a bort megvizsgálás végett. Állítólag most is évenként 60—80 hektoliter jön be hozzánk; a büntetések, melyeket itt-ott alkalmaznak, nem bírnak elrettentő hatással, mert az ítéletek végrehajtásánál kitűnt, hogy a nagy borhamisítók strohmanok által terjesztik üzletüket, kiken nincs mit behajtani. A fiumei borellenőrző-bizottság épen ez eredménytelen működés miatt fel fog oszolni, hogy valami egészségesebb intézmény cserélje azt fel, több hatáskör és hatalommal felruházva.

Női-, férfi- és gyermek-fehérművek legjobban és legolcsóbban vásárolhatók Barta Jenő előnyösen ismert nődivat- és vászon-áruházában Miskolcz, Széchenyi-utca 96. szám.

2-3

x **Lábizzadás ellen kitűnő hatású hintőpor egy doboz 30 kr. — Egészségi gyermekhintőpor a kipállás megakadályozására, kiváló deszinficiáló hatású, egy doboz 35 kr. — Gyermek mosó szappan egy drb 25 kr. — Irrigátorok, gumi cikkek, kötszerek s minden a droguista szakmába vágó cikkek kaphatók Szabó Béla gyógyáru- és illatszer-üzletében, Miskolczon.**

7-*

CSARNOK.

Mult, jelen, jövő.

Szép volt a mult nekem
Első örömmel . . .
Emléke még szivem
Gyönyörrel tölti el . . . !
Sugárzó volt napja,
Csillagos éjjele . . . !
Csoda-e, ha leltem
Bút így nem ismere . . . ?
Csoda-e, ha szivem
Remélni is mere . . . ?

De, óh! Jött a jelen
Gyász színű egével . . . !
Örömem s reményem
Szétfoszlottak . . . széllyel . . . !
Csillagtalan éje,
Felleg ült napjára,
Lesem a szivárványt,
Várom, de — hiába . . .
S valami ezt sugja:
„Ne remélj, óh kába . . . !“

A jövő milyen lesz . . . ?
Elmerengve kérdelem;
Kiderül-e ege . . . ?
Ragyog napja nekem . . . ?

Kérdem, — de hiába.
Némaság körültem.
Ezer ily gyöttrődés
Mardossa a lelkem;
S nem tud csöndesedni
Zajongó kebelem . . . !

De a felhők mögül
Az ég egy sugára
Ragyogó fényt lövel
Életem útjára . . . !
Ez égi fény sugar
Betölti lelkemet —
Egy halvány szivárvány
Kél a felhők felett
S e két szó ragyog ott:
„Remény s emlékezet!“

Tóth Gyula.

Füldözés.

Európa balekje a magyar.
A merre csak vezet a turisták árja, mindenütt van fölös számmal magyar.
Az osztrák fürdőkről kár is beszélni, mert azok ugyszólván legnagyobb részt magyarokkal vannak benepesítve. Marienbadban az ember még német szónál is többet hall magyarul, Karlsbadban, az óriási nemzetközi sokadalomban mindenféle nyelvek közt mégis a legtöbbször hangzó a magyar. A Salzkammergut, Tirol, Krajna, Karinthia zsúfolva magyarokkal és Abbázia vendégeinek — merem mondani — legalább 80 százaléka magyar.

De nemcsak a szoros értelemben vett fürdőhelyeken, hanem a turistautakon is mindenütt találkozhatunk magyarokkal.

Jártam h rmadizben a szász Svájcban és lépten, nyomon magyarokkal találkoztam, nemcsak az Elbán, a gőzhajón, hanem a mint a szász-cseh határ községeiben kóboroltam. Pedig hát mind e helyeken csak azt tanultam meg, hogy a németek nagyon értenek a reklámhoz, roppant kis igényűek és a magyar nagyon élhetetlen.

Ez az egész szász Svájc, mely Bodentach és Drezda körül elterül, nem is valami érdekes vidék. Bizvást elmondhatom, hogy a vadregényes Elba völgye, a mint áttör a száz hegységen, távolról sem olyan vadregényes, sem olyan érdekes, sem olyan szép, mint például — hogy messzire ne menjek — akar a Hernád völgye. Arról meg szó sem lehet, hogy a sztraezenai völgygel vagy a krassómezei bozosi Almás völgyével vetekedhetnék.

A Taurus vagy a Harcz legbájosabb helyei sem vetekedhetnek a bankói erdő szépségeivel vagy a Gölnicz völgyével.

Mégis ezer meg ezer angol, orosz, magyar és százezrekre menő német járja be ezeket a vidékeket. De tessék csak elképzelni, hogy például a magyar közönséget idecsodítsák a bankói erdő szépségeivel! Az ilyen kísérletre egyenesen guny volna a felelet. A drága pénzért már csak szebbet néznek meg — hát ezért is érdemes 100 kilométernyi utat megtenni? Persze, Németországba érdemes az ilyenért kétezer kilométert is megtenni.

Az itt említettek azonban csak a kisebb turistaáramlatok utjai — a nagyobbak a bajor vidékek, a Rajna vidéke csak úgy hemzseg magyaroktól. Pedig hát a bajor felöld nem vetekedhetik a Tátrával, a Rajna vidéke sem szebb az aldunánál, vagy a Felső-Tiszánál — olyan részlet pedig, a minő például a Dunajecz-túra, nincs egész Németországban.

Svájcban és északi német tengerparton is mindenütt hemzseg a magyar vendég és ha az ember a nyári forróságban Svájc-ból Franciaországban át jön hazafelé, biz-

tosra veheti, hogy itt is, ott is magyar kavánokkal találkozók. Mikor tavaly Olaszországban jártam, Anconától Palernóig és vissza mindig magyarokkal telt vasutakon és magyarokkal telezsufolt gőzhajókon jártam.

En módfolött nagy so inista vagyok és így nagyon felháborított, hogy mig minde-nüvé jut a magyar vendégből — külföldre, addig magyar, hazai fürdőhelyeink elcsenevésznek és a magyar természeti szépségeknek aig akad magyar bámulója.

Annak idejében föl is tettem magamban, hogy én tölem a külföld bizony nem lát egy garast, s ha éppen lesz üdülésre való fölösleges pénzem, — itthon költöm el.

Meg is próbáltam, — de bizony nem nagyon örvendetes tapasztalatokat szereztem.

Mert tessék elhinni, okos ember, ha nem hazafiságból megyen fürdőbe, hanem lelki és testi üdülés végett, nem megy magyar fürdőbe. Szomorú ezt mondani, de még szomorubb, hogy igaz.

A magyar fürdő először is rémdrága, drágább minden külföldi fürdőnél. A felvidéki és délvidéki fürdőkben lehetetlen lakást és ételmezést kapni napi 10 koronáért, holott Németországban penziót mindenütt lehet kapni 24—30 márkáért hetenként s ha 40 márkát akar valaki fizetni, tejdelmi ellátást kap, pezsgővel, rajnai borral — pedig ez is csak 7 korona napjában. Svájcban és Franciaországban valamivel drágábbak, de a pompás penziók mégis félannyiba kerülnek, mint nálunk az ellátás. De még ha elsőrangú szállóba megy is valaki s fizet 6—8 frankot lakásért s á la carte étkezik is, kevesebbe kerül, mint itthon. Olaszországról pedig kár is megemlíteni, hogy a magyar ember nem győz eléggé csodálkozni a módfelett való olcsóságon.

Ez csak a brutto kiadásokra nézve áll emigy, — mert ha azt vizsgáljuk, hogy mit kap az ember pénzéért valósággal, szegényelni kell magunkat.

A magyar fürdőben az ember egy rohadt deszkaházban lakik, a melynek egy ablaka, ajtaja sem záródik jól, hidegben szellős, melegben rekkenő, esőben nedves. A butorzat kezdetleges, az ágy rossz, a kiszolgálát — no az nincs.

Mert a magyar a külföld balekje, — majd bebizonyitom — de azért még nagyobb balek itthon. Azt elhiszem, hogy olyan jól sem a német császár, sem a római pápa nem eszik, ha véletlenül nem minket látogat meg, mint a hogy nálunk esznek, de viszont az is bizonyos, hogy magyar embernek fogalma sincs arról, mi az a jó kiszolgálás.

A mi fürdőinkben az egyetlen előnyük a szolgálattelvő lelkeknek, hogy — nem látja őket a vendég soha. Megvetik az ágyat, kisöprik a szobát, úgy a hogy, és aztán kiabálhatunk utána, csöngethetünk, még jó ha nem jön — mert csak gorombáskodik velünk.

Egy osztrák vagy német fürdőben segít neked kipakolni, bepakolni, kilesi a szokásaidat, nyájas, kedvedben jár, gondot visel reád, jár a postád után, fölkeres az erdő közepén, ha pénzes leveled jön, utbaigazit, elvezet mindenüvé, felvilágosít a vasuti indulás, érkezés, tarifa, közlekedési eszközök dolgában, mindig kéznél van, ha szükséged van reá, számottart fehérruhádra, mosat, — szóval feleség, anya, cseléd és tanácsadó egy személyben. A mellett szerény, intelligens, szolgálatra kész, csöndes és — meg nem nagyságol.

Mindezeket pedig nem azért mondtam el, hogy elijeszszem az emberket a hazai fürdőtől, hanem hogy nyilvánvalóvá tegyem, hogy milyen élhetetlenek vagyunk mi, hogy milyen rossz a mi fürdőink igazgatása, hogy elijeszti, ugyszólván kényszeríti idegenbe a hazafiakat.

Mert mindezen fölül van még a mi fürdőinknek egy maluma. Nem a legkisebb, és akadály a legtöbbször vannak, hogy a kellő lelki üdülést találhassunk.

A mi fürdőink legjava részében bizonyos firtlikliból, alakul akik ripőkösödnek mind-azokkal, a kik nem elég szerencsések arra, hogy nemesi ősről származtak legyen. Vagy ha nem is ripőkösödnek, — legalább is kinezik a társaságból, gyógyteremből, hangversenyekből, kirándulásokból. Kasztszerű idegen hidegség szele fujdogál minenütt, a mi a passzív áldozatnak nem mondhatnám, hogy jól esik.

Ennek külföldön hire sincs, — ott nincs firtli, shivák, protekció, — magam láttam Karlsbadban, Marienbadban, Emsben a „quene“ben uralkodó fejedelmet, lengyel zsidó mellett lépdegélni sorban, az idő rendje szerint.

Pedig ha eszök volna a fürdőigazgatóságoknak, — milyen pompás közönséget találhatnának a magyar emberben, mikor az — egész Európának a balekje.

Ha száz ebédülő vendég közt két magyar van, azonnal észrevehető, amint belépünk. Nagyon temperamentumos, — de még inkább hangos. Olyan hangosan és lassan semmi emberfia nem beszél. Német halkán, francia, angol, olasz hadarva beszél, — a magyar kiabál.

A magyar mindenütt a legdrágábban lakik, a legtöbbet fizet a szolgálatért. Nincs ugyanis nyájas bánásmódhoz szoktatva, midőn tehát a külföldön a szolgálattevő lélek olyan hódító előzékenységgel bánik vele, rettenetes adósának érzi magát s mikor egy kocsi előhívásért két frank borralalót ad neki, titkos lelkiismeret furdalása van, a miért ennek az előkelő gentlemannek nem egy aranyat adott. Talán meg is sértette a 2 frankkal és csak rendkívüli diszkrecziójának köszönheti, ha haragját nem mutatta.

Mikor Nápolyban porosan, piszkosan, verejtékezve a Hotel Royalba jöttem, olyan maitre d' hotel mutatta meg a szobámat, hogy én azt hittem, ő a milliomos tulajdonosa a szállónak és csak néprajzi tanulmányok végett ereszkedik le közönséges emberfiához. Ilyeneknek képzeltem az angol lordokat az udvarnál és a nagyköveteket. És ez az ur olyan udvarias volt hozzám, hogy én mindig azon törtem a fejem, hogy elutazásomkor ne vegyek-e neki hála és lekötözésem jeléül valami antik broncot néhány száz liráért.

— Nem. Ezt nem tettem, de elutazáskor mégis resteltem neki tíz liránál kevesebbet adni, — és majd hanyat estem, a mikor fogadóbeli szomszédom — angol volt vagy babkereskedő — egy lírás bankjegyet adott neki s még azt is megköszönte.

Persze a pogánynép kiismeri a gyöngénket és kihasználja, — mert éppen balekek vagyunk.

Lucentius.

Rákóczy-utca 5. sz. alatt

(A.-Papszer-utca.)

előszoba, négy utcai szoba,
konyha, cselédszoba,
éléskamra, két pincze **no-
vember 1-től,
esetleg azonnal is
kiadó.**

Bővebbet földszint, a ház-
felügyelőnél.

Baldócz gyógyfürdő.

Kitűnő gyógyviz: gyomor-, bél-, epe-,
vese- és kösvény bajok ellen.

fenyves vidék.

A szobák havonként 15 frt. Hetenként 4 frt.

Naponként 50—60 kr. 5—5

Teljes ellátás napi 1 frt. — 1 frt 20 kr.

A legolcsóbb és legjobb fürdők.

Posta és vasut: Szepesváralja.

Bővebbet az **igazgatóság.**

Eladási hirdetmény.

A vb. Egri Kereskedelmi és Iparhitelintézet csődválasztmánya közhírré teszi, hogy a nevezett cég csődtömegéhez tartozó, az egri 3466. sz. betétben 356. hrsz. alatt felvett intézeti házat — a hitelezők meghallgatása után nyert felhatalmazás alapján — szabad kézből eladja.

A közelebbi tudnivalók és feltételek:

a) Venni szándékozók tartoznak az ingatlan becserkéték képező 70,000 koronának tíz %-át vagyis 7000 (hétezer) koronát bánatpénzül készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban Babocsay Sándor ügyvéd egri lakos csődtömeggondnok kezébe letenni.

b) Vevő tartozik a vételért a vétel napjától folyó 5% kamataival 3 részletben és pedig egyharmadát a vételnaptól számított 15 nap alatt, egyharmadát ugyanattól számított 30 nap alatt, egyharmadát ugyanattól számított 60 nap alatt a tömeggondnok kezébe lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog betudatni. Szabadságában áll vevőnek a vételért azonnal és illetve a kitett időközök előtt is lefizetni.

c) Vevő az ingatlanok 1900. október 1-én lép birtokába és ez időtől kezdve huzza

annak hasznait, de viseli is az ingatlan után járó mindennemű közterheket.

d) Vevő tartozik az ingatlan bérbeadott részeinek bérleti szerződéseit átalvanni.

e) Vevő tartozik az ingatlant tűzkár ellen biztosítani, illetve a biztosítást saját terhére átvállalni és átírni.

f) A vételár lefizetésével vevő tulajdonjog-bekebelezési engedélyt nyer. A vételi illetéket vevő viseli.

g) Ha vevő a vételári részleteket a kitett időközökben le nem fizetné, bánatpénzét elveszti s a mennyiben az ingatlan ez után megtartandó birói árverésen olcsóbban adatik el, a különbözetet megtéríteni tartozik.

h) Venni szándékozók által a zárt ajánlatok tömeggondnok kezébe 1900. év augusztus hó 21. napjának déli 12 órájáig adandók be s a választmány az ajánlatok fölött 1900. év augusztus hó 21-én d. u. 2 órakor az intézeti helyiségben megtartandó ülésen az írásbeli ajánlatot tevők részéről az alkalommal még előterjeszhető szóbeli ajánlati versenytárgyalás után szabadon határoz.

Eger, 1900. július 15.

A csődválasztmány.

UJ! Korszakos találmány!! UJ!

Lábbeli rugalmas talpfelülettel

Megszűnik minden lábfájás, lábizzadás, nehéz járás és a lábbeli kitiprása.

Magyar szabadalom 17396. sz. a., Francia szabadalom 292363. sz. Angol szab. 23214. sz. a. Osztrák és német szab. bejelentve.

A találmány főlényegét az képezi, hogy a lábbelinek talpa rugalmassá van téve, anélkül, hogy ezáltal a járás biztonságát legkevésbé is gátolná

A járást sokkal könnyebbé teszi; kellemes, csendes és puha járást biztosít az **egészség** előnyére. Lelépésnél megtalálja **kényelmét** a láb, mivel a rugó lenyomul, a cipő pedig kellő bőséget kap, a lábfelemelésnél pedig a lábbeli ránczot nem vet, valamint a lábbeli széttiprását is megakadályozza; a talp nem kopik rugalmasságnál fogva s így jelentékeny a megtakarítás is.

Az izzadó lábaknak szintén előnyös, mert a rugalmas talp bélésebe szükség esetén lyukak csinálhatók és a láb folyton levegőt nyer.

Ara egy párnak 1 korona. — Nagyobb vételnél megfelelő engedmény. 4—20

Kapható Miskolcson: **Gelmann Mór** Széchenyi-utcai, **Grünwald Jakab** Hunyad-utcai bórkereskedésében, a **miskolci bőripari szövetkezetben** és minden nagyobb cipész-üzletben.

Főraktár: SIKORSZKY GYULA, MISKOLCZ

Az apró hirdetések előre fizetendők.
E rovatban az egyszeri lejtatá: 10
szóig 40 fillér, minden további szó 4
fillérbe kerül.
Vastagabb betűkből 8 fillér.

A „SZABADSÁG” apró hirdetései.

Felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a hirdetés alatt álló kis szám közöltetik.

Videkről a hirdetési díj postabélye-
gekben is beküldhető.
Hirdetések felvételnek a kiadóhi-
vatalban
Széchenyi-utca 45. sz.

AKI

eladni,
venni,
cserélni

akar.

állást,
munkást,
cselédet

keres

a Szabadságban
hirdesse!

URILAK, csendes, nyugodt fa-
lusi életet kedvelőknek. Va-
suti állomástól félóranyira. Lakás
áll: négy szoba, konyha, előszoba,
pítvar, pincze. Négy hold belsőség,
gyümölcsös. Istálló. cselédlak,
eladó. Czim a kiadóhivatalban.

ELCSERÉLEM 150 koronás alig
használt teljesen jó karban
lévő varrógépet jó könyvekért,
esetleg jutányos árban eladom.
„Csere” post restante Sajó-Vámos.

EGY TANULÓ FELVÉTELIK
Szelényi és Társa könyvnyom-
dájában. 8

**Gyászjelentéseket,
Falragaszokat, Körleveleket,
Táblázatokot, Folyóiratokat,
Számlákat, mindenféle Értesítéseket,
Névjegyeket, Meghívókat stb.**

legelegánsabb kiállításban készít

Szelényi és Társa Miskolczon.

STEAROPTINUM (Olaj-sebtapasz.)

Bámulatos gyorsan gyógyító olaj seb-
tapasz, a mely egyetlen a maga

nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve,

biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: **vágás, zuzódás, égés, fagyás**, min-
denféle **kelevény**, a **női emlők gyuladása és gyúlése**, a **titkos betegségek, kiütések** stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt **2 korona**.

A hatásért kezességet vállal, a mi ha elmaradna, a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum” labororiuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum” labororiumában: 7-20

Budapest, VII. ker. Mexikói-ut 88. szám II. em. 25. ajtó.

Csak nőket érdekelhet e szenzátiós felfedezés!

„AFRODITIN”

mellszépítő, a **háremhölgyek csodahatású laurus-írja**,
mely **visszavarázsolja** a női kebel elveszett ifjú üdeségét, ruganyos
teltségét. A testbőrt bársony-lágyságuvá és selyemfényűvé varázsolja. Ezen
csodahatású ír gyógynövényekből készül, tehát semmiféle ártalmas anyagot nem
tartalmaz. Egy tégely ára használati utasítással **4 korona**. **Törvényesen**

védve. A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum” labororiumában.

3-20

BUDAPEST, VII. kerület, Mexikói-ut 88. szám.

Nyomatott Szelényi és Társa könyvnyomdájában Miskolczon.